

Introductory Catalan Grammar. With a brief outline of the language and literature, a selection from Catalan writers, and a vocabulary, by JOAN GILI. Second edition, completely revised, and enlarged. Oxford, The Dolphin Book Co. Ltd., 1952. 190 pàgs.

El fet que pocs anys després d'apareguda la primera edició del resum de gramàtica catalana del Sr. Joan Gili¹ hagi calgut fer-ne una nova estampació, ens informa clarament sobre la bona acollença que aquest llibret ha obtingut entre els universitaris anglesos, tan donats avui a l'estudi de la llengua i la literatura catalanes. En la present segona edició retrobem totes les belles qualitats que ornaven la primera i la feren digna d'elogi. L'autor ha revisat escrupolosament la seva obra, la qual ha estat ampliada en alguns indrets. És de doldre, només, que s'hagin escapat encara uns pocs errors i confusions, que ens plauria de veure eliminats en una altra ocasió.

En el primer capítol, dedicat a l'alfabet i a la pronunciació, trobem algunes vacil·lacions que poden desorientar l'estudiant anglès; per exemple: la *u* és notada fonèticament² en uns llocs per **ou** (**douya**) i en altres per **u** (**dupte**); la semi-consonant **w** és indicada uns cops per **u** (o **ü**) (**küestio**, **kuan**titat, **kuartet**) i d'altres per **w** (**gwan**, **paskwa**); la *-t* final, muda després de *n* i *l*, unes vegades és consignada (**kuntent**) i d'altres no (**gwan**, **apsén**, **prudén**), i la mateixa dualitat pot constatar-se amb la *-r* muda (**puder**, **establlir**, **fiksar**, però **mariné**, **klà**, **ezborrà**); per a la pronunciació palatal de la *g* són donats els exemples *verge*, *llegir* i *gener*, al costat de *jutge*, sense fer distinció entre la qualitat fricativa (**ʒ**) i africada (**ʒ̃**), d'aquest so; les africades **ʃ̃** de *fletxa*, *cotxe*, i **ʒ̃** de *platja*, *adjectiu*, són consignades com a **ttch** (**fléttxa**, **cóttche**) i **ddj** (**pladdja**, **adjectiu**³), com si es tractés de diversos elements quan, en realitat, hi ha un sol so, i el mateix cal dir de **š** i **ž** de *potser* i *tretze*, transcrits per **putsé** i **tredze**; els signes *c*, *g*, *s*, *x*, són presentats com a «unvoiced velar», «voiced velar», «unvoiced alveolar fricative» i «unvoiced palatal fricative», bé que l'autor mateix no deixi d'indicar també llur condició de sibilant alveolar, de prepalatal, d'alveolar sonora i de doble so velar-alveolar, respectivament. D'altra banda,⁴ el mot *rebs* no pot posar-se com a mostra de *-b* final amb pronunciació sorda, puix que la seva grafia correcta és *reps*. Tampoc no pot dir-se que «the object of the diacresis in this case [damunt *i* i *u* quan no formen diftong amb la vocal precedent] is to denote accented vowel», perquè hi ha casos com *agraïment*, *saiüquer* i d'altres en què ni la *i* ni la *u* no duen l'accent tònic. La *r* de *fort* no és igual que la de *treure* i *gran*, bé que aquests tres mots siguin presentats junts, com a exemples del so **ɹ**. Per al so de **ɸ** (gràficament *a/e* àtones) no és usat cap signe especial.

Els capítols dedicats a morfologia són redactats amb justesa i, malgrat llur brevetat, ofereixen tot l'essencial. Apuntem, de tota manera, algunes observacions: Hauria estat millor (pàg. 25) de fer constar l'existència d'un article

1. Vegeu-ne la recensió del Sr. JORDI CARBONELL als *ER*, I, 223-4.

2. No és comprensible, d'altra banda, per què l'autor exposa a les pàgs. 18 i 19 el valor dels fonemes catalans segons el sistema de l'Associació Fonètica Internacional, si mai no fa ús d'aquest dins el llibre i, en canvi, és usat un sistema insegur i fluctuant.

3. En el llibre **adjectiu**, per errada d'impremta.

4. *Església* en lloc d'*església*, com, més enllà, *crèixer* per *créixer*, és degut, sens dubte, a error d'impressió.

personal — *en, na* —, viu en unes regions, substituït parcialment o totalment en altres per l'article definit i desaparegut a la resta del domini lingüístic. || La terminació *-ot* (pàg. 27) en mots com *bruixot, abellot*, no pot ésser qualificada de pejorativa. || *Les pasqües* (pàg. 28) no significa 'Christmas' — que sempre s'anomena *Nadal* —, sinó que és simplement el plural de *pasqua* 'Easter' (ex.: «les pasqües dels últims anys no han estat gaire alegres»). || Els numerals *cent u, cent dos, mil cent, cent mil* (pàg. 36) s'escriuen sense guionet. || En la frase «Digueu-ho a ell primer que tot» (pàg. 39), *a ell* no és el complement directe, sino l'indirecte. || Seria bo de revisar l'afirmació que *vós* és «less formal although polite» que *vostè* (pàg. 40). Precisament en les grans solemnitats hom usa exclusivament *vós*. || És inexacte que quan *hi* i *en* s'empren com a pronoms personals (pàg. 40) representin el complement directe i no disposin de forma per al complement indirecte. ¿Cal recordar que *hi* substitueix sempre un *li*, és a dir, un complement indirecte? || La llengua literària prefereix «*Li'n* donaré quatre» a «*N'hi* donaré quatre» (pàgina 41). || Caldria rectificar la redacció de la pàg. 43, puix en la major part d'exemples que hom hi ofereix, *en* i *hi* no substitueixen cap complement directe. || En el capítol dedicat als verbs (pàg. 48 ss.), el gerundi és designat sempre, a tort, com a participi de present. Bé que en la primera i segona conjugacions les dues formes puguin confondre's en català, en la tercera es distingeixen perfectament (*escrivent* i *escrivint*, *bullent* i *bullint*, *vivent* i *vivint*, *existent* i *existint*, etc.) || La nota 1 de la pàg. 51 té una redacció ambigua, puix sembla donar a entendre que les formes *cant, cantam, cantau, cantàs, cantassis*, etc., siguin usades a Mallorca i a València, quan en realitat ho són només a les Balears; les formes valencianes no són registrades. || La frase «Vaig *estar* tres anys fora del país» (pàg. 55) expressaria millor la residència temporal per mitjà del verb *ésser*. || La llengua literària prefereix «Quan *tornaràs* en parlarem», «Els qui *vindran* jugaran amb mi» i «Si *tenia* temps vindria a veure't» a «Quan *tornis...*» (pàg. 58), «Els qui *vinguin...*» i «Si *tingués...*» (pàg. 59), respectivament, així com «Ni tu ni jo *no* el coneixem» a «Ni tu ni jo el coneixem» (pàg. 75). || *Tula* (pàg. 73) no és català.

En aquesta nova edició de la *Introductory Catalan Grammar* són mantinguts el breu resum d'història literària,⁵ les ben triades mostres de textos antics i moderns i l'útil i suficient (trenta-set pàgines a doble columna) glossari català-anglès.⁶ L'antologia, augmentada respecte a la de la primera edició, comprèn fragments, ortogràficament uniformats, de catorze escriptors antics,⁷ vint-i-set de moderns i alguns anònims. Hauria estat preferible, atesa la finalitat del llibre, que hom

5. Anotem: Per als comtes-reis és preferible d'usar la numeració catalana: així, Pere IV (pàg. 84) no és Pere IV *el Conestable*, sinó Pere III *el Cerimoniós* (com és citat correctament davant el fragment de la seva crònica que és donat en l'antologia). Cal accentuar Rocabertí, Ansiàs (pàg. 86). La data de la naixença d'En Guimerà és 1845 i no 1847. Entre els moderns escriptors de prosa narrativa no pot ésser oblidat En Pous i Pagès.

6. Bé que alguns mots — com *acuitar, corallí, encativar, juvenil, llim, mester, vultor*, etc. — deixin de figurar excepcionalment en aquest vocabulari, hom hi troba, en general, el lèxic emprat en els fragments reproduïts. Alguna de les equivalències donades hauria pogut ésser més precisa; p. ex., en *ventar*, traduït per 'to fan' i 'to give', calia indicar que la segona accepció correspon només a frases com *ventar una bujetada* i semblants. Valia la pena d'anotar, també, que *reinar* és un mot castellà, per *regnar*.

7. La inclusió, sense cap mena d'advertència, d'alguns fragments poètics — de Ramon Llull, de Jordi de Sant Jordi — escrits intencionalment en occità bé que hi

hagués donat més importància, en aquestes pàgines, a la prosa que no pas a la poesia, sobretot en els escriptors moderns. No ha d'ésser mai oblidat que alguns dels poetes representats — Verdaguer, Alcover, Maragall, Carner, Riba, Foix, etc. — excel·leixen tant, almenys, en la prosa com en el vers. I, així mateix, que per a l'estudiant que es debat en l'aprenentatge d'una nova llengua, sempre serà més útil — i més fàcil — d'exercitar-se amb textos correctes i normals que no pas amb aquells que a les dificultats corrents de gramàtica n'afegeixen d'altres, com les que ofereix indubtablement tota obra sotmesa a la disciplina del ritme i de la rima, a la desfiguració semàntica provocada per les metàfores i a la inevitable selecció d'un vocabulari inusual.

La presentació de la gramàtica, com ja és habitual en les publicacions de The Dolphin Book, és excel·lent. Una sola cosa hi objectaria: que hom hagi fet ús, abusivament, de dalt a baix del llibre, del signe *ll* (*il·lusió*, etc.), en comptes del correcte *l·l* (*il·lusió*).

R. ARAMON i SERRA

EDUARD FONTSERÈ: *Assaig d'un vocabulari meteorològic català*. Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1948. 84 pàgs. («Arxius de la Secció de Ciències», XIV.)

El vocabulari del Dr. Fontserè ve a omplir un buit en la nostra lexicografia, car la part del vocabulari meteorològic internacional que fa referència al català no havia estat encara compilada. L'autor, prenent per referència el *Meteorological Glossary*, editat pel Meteorological Office de Londres, i el *Lexique météorologique*, del general Delcambre, ha construït aquesta obra, que ell modestament titula assaig, amb una gran quantitat de materials. Ha deixat de banda les formes que ja havien aparegut amb una definició prou exacta al *Diccionari general* de Pompeu Fabra, els mots registrats en el qual només han estat inclosos quan no hi eren definits amb suficient exactitud des del punt de vista científic.

L'obra, que va precedida d'un pròleg on es fa referència a la seva gestació, comprèn dues parts: la primera consisteix en el vocabulari català (pàgs. 11-70), i la segona, que és un eficaç complement de l'anterior, consta d'un vocabulari anglès-català (pàgs. 71-77) i un de francès-català (pàgs. 78-81), on és donada la traducció dels mots que apareixen al *Glossary* i al *Lexique* abans mencionats.

El qui fou director del Servei Meteorològic de Catalunya des de la seva fundació fins que fou suprimit l'any 1939 i que és indiscutiblement la primera autoritat catalana en meteorologia, ha portat a terme aquest treball amb el rigor científic que caracteritza tota la seva obra. Aquest vocabulari excel·lent és un exemple a seguir per a la compilació d'obres semblants sobre matèries

abundin els catalanismes, és confusió. Hauria almenys d'haver estat advertit que *xantant*, *maís*, *hai*, *estaig*, *gauig*, *eu*, *çai*, *auig*, *baisat*, *desirat*, *sai*, *fec*, *Peire*, *sauber*, *vau* i moltes d'altres no són paraules catalanes. Per a una nova edició aconsellaria a l'autor que els suprímís.

1. Incomprendiblement hi apareix el castellanisme *mitja*, en lloc del mot català correcte *mitjana*.